

A magyar izr. országos tanító-egylet

É R T E S I T Ő J E.

Megjelen havonként egyszer.

Szerkesztői bizottság:

Fischer Simon, Führer Ignác, Léderer Ábrahám, Stern Mór és Tencer Pál.

Felelős szerkesztő: Seligman Eleázár.

Az előfizetési pénzek
és tagsági díjak Kohn Salamon
egyleti pénztárnokhoz
(s a s - u t c z a 25. szám) küldendők.
Szerkesztői iroda, sip-utca 11. sz.

Kiadja a magy. izr.
o r s z. t a n i t ó - e g y l e t.
Előfizetési ár:
nem tagok számára egész évre 1 ft.
Az egylet tagjainak díjmentesen jár

Á l l á s u n k.

E becses lap mult számában bátor voltam egyet-mást elmondani, mi lehet, hogy több t. tagtársamnak tetszését ki nem érdemelte, de nem tehetek róla, mert bizony mimagunk okozta hátrányunk felderítését oly habitusban világgá bocsátani, miszerint tapssal fogadtassék, Ciceronak is sok dolgott adott volna. Másrészt szabadjon azonban remélnem, hogy ha jelenleg azokhoz szólok. kik első sorban hivatvák a sok jogtalanság beszüntetését kieszközölni, melyeknek kötelességeiket hűn teljesítő tanítók ki vannak téve, nemcsak meghallgatnak, de a cselekvés terére lépni elég erélylyel fognak birni. Elvárhatom ezt annál is inkább, miután egyletünk választmánya adott impulst, bábár közvetlenül e sorok írására. Nem szenved kétséget, hogy az izr. tanítók nyomorának főoka, miszerint majdnem kivétel nélkül kóborlásra kárhoztatvák, de még nagyobb szerencsétlenség az, hogy újabb időben hitelt adnak néhány hitközség állításának, mely szerint a tanító futkosni szeret helyről-helyre. Ha a hitközségek mindannyian az álhumanismus ezen tetszetős köpenyébe burkolják szivtelen bánásmódorukat és mi azok embertelen eljárását vissza nem utasítjuk, vagy legalább nem védjük magunkat, ugy kérem még a mai szomorú állapotokhoz képest is oly visszaesést fogunk tapasztalni nemsokára, hogy a modern zsidó iskola sötétséget szerető ellenségeinek diadala fényesebb lesz az eddigi vívmányok eredményénél. Jó lesz megjegyezni egyszer s mindenkorra, hogy a logikával meg nem egyeztethető, mi szerint hivatalnok, különösen zsidó tanító, ki egy helyen nyugodtan és csak egyszerűen megélhet, világnak induljon, ha tudja, hogy mi vár legtöbb esetben reá. A tanító helyén marad mig lehet, hanem ha némely hitközség a nyilvánosság itéletétől félve, tanitóját mint kedveltnek benne másikkal fel nem cseréli, hanem életét elkiseríti, hogy tovább meneszse; magától értetődik, miszerint a szegény kénytelen, tarthatatlan állását másikkal felcserélni. Ezen segíteni kell, érezi ezt mindenki, még a veréb is ezt csiripeli. Csak most már az a kérdés: hogyan? Megteszem indítványomat, mely hogy kivihető-e, t. olvasóim és az illető körök mély belátására bízom.

Mi az autonomia? Minden egyes, az állam által elismert és befogadott vallásfelekezethez a király és törvényhozás által engedett, biztosított és szentesített kedvezmények, melyeknek azonban az egész ország részére alkotott törvényekkel összeütközésbe jönni nem szabad. Én legalább mondhatom, hogy törtem rajta eszemet, de alkalmas defincziót ennél nem tudtam írni... A törvény világosan kimondja, hogy a tanító 1—3 évre mint próbaidőre alkalmazható, de a lefolyt idő után véglegesen megerősítendő. E szerint, ha a tanító csak egy év próbaidőre választatott is meg, meg kell hagyni állomását véglegesen, mert hogy a község nem három évre szerződtette, az lehet azért is, miszerint így gondolkozott: ha képzett és erkölcsös embert választottunk, egy év alatt elég alkalmunk lesz erről meggyőződni; ellenkezőleg minek kötelezzük magunkat három évre, ez idő alatt tönkre teszi lelkiismeretlen tanító az iskolát. De ha helylyel közszel a próbaidő három évre szabatik, azért van, mert ott a tanítói állást sokkal magasabbnak tekintik, semhogy kanászmódjára egy évre béreljék a nevelőt.

Izraelita községeink rendszeresen, majdnem kivétel nélkül egy évre adnak szerződvényt. Hej tudja Pál, mit kaszál! Az 1 év eltelte után jogosan véli, a tanítót új szerződésre szoríthatni, mert hiszen 1 nem 3, ez az ő álokoskodása, és repetálja harmadszor; ha pedig három esztendő után a tanító nyalaskodik, definitivumot akar erőnek erejével, olyan szépszerivel kiteszik szűrét, hogy mehet Pontiusból Pilátusig. Ne kívánja senki, hogy a szegény tanító ministeriumhoz, irodához, — legtöbb esetben azt se tudja hová — folyamodjék, van-e oly tőkéje, mely megengedné, hogy várjon, míg ügye a hivatalos csigautat megtette? természetes, hogy családját bármi áron az éhség rémképeivel megismertetni nem akarja. Nem csoda, ha mi falusi emberek azután nagyrabecsült alelnökünk mondatát: hol vádló nincs, bíró sincs, megfordítjuk imigyen: hol bíró nincs, vádló sincs, mert a nyomorult zsidó tanítónak úgy kell mondani, hogy adj uram, de mindjárt, nincs ideje hónapokig várni, míg a különben bizonytalan válasz érkezik, mely, volt arra is eset, nem respectáltatott.

Előre bocsájtottak után nem értem, hogyan engedheti akár a ministerium, akár pedig az iroda, miszerint az autonomia köpenye alatt a törvény kijátszassék. Hiszen az autonomia csak ott érvényes, hol a törvényvel colisióba nem jön, azaz, az ország érdekeit nem veszélyezteti. Hátha valaki azt mondaná a törvényszék előtt: csak héber nyelven teszek esküt, mert izr. vagyok; nem szorítaná-e az illető hatóság, miszerint a törvénynek magát alávesse? Az oktatásügy terén másként áll a dolog? engedheti a kormány és az orsz. iroda, hogy szentesített törvényei vakmerően és nyíltan lábbal tiportassanak?

E bajokon segíteni kell, véleményem szerint ily formán:

Minden hitközség, bármely árnyalathoz tartozzék is, igényt tart az iskolaalapra, és a kormány támogatását kéri. Folyamodók közül sokan valóban szükséglik a segílyt. Ugy a kormánynak mint az irodának feladata, hogy oly községeket támogassanak, melyek iskoláikat a követelményeknek, a törvénynek lehetőleg legmegfelelőbben rendezték be. Az iroda feladata volna tehát a ministeriumnál oda hatni, hogy csak oly községek nyerjenek subvencziót, melyek írásban, illetőleg jegyzőkönyvi mellékletben kimutatják, hogy tanítóikat definitiv állással biztosították, mert ha e kellék hiányzik egy tanintézetnél, ha minden

félév, vagy kedvezőbb esetben minden tanév eleje új tanítót, sokszor egész új tantestületet lát, úgy eredményt okos ember azon iskolától nem várhat, hogy pedig ez nálunk izraelitáknál így van, bebizonyult tény. Szükség törvényt bont. Eleinte talán vonakodnék egyik-másik község a segélyt ily drágán megvásárolni, de ha a subvencziós községek lajstromát látná, észére térne. A tanítóegylet választmányának feladata lesz az irodánál kieszközölni, hogy a segélykérők folyamodványába említett kellék felvétessék, a ministerium pedig az iroda felterjesztését sietni fog rendeletben közzé tenni.

Most pedig Önökhöz fordulok, a statusquot annyira kedvelő t. kartársaim! Mozogjunk. Ismerje minden tanító szent kötelességének Seligmann ur felszólítása folytán a hitközségek nevét felsorolni, hol egy és ugyanazon tanító ismételen ideiglenes szerződésre szorítottatik. Az idő közelg, július, sokszor már júniusban van a tanító sz. György napja, midőn újra felszólítják, hogy szegődjék el mint az öregbéres. A t. választmányhoz pedig bátor vagyok a kérdést intézni: mit tegyen a tanító hitközségével szemben, ha szerződésileg megszabott egy letelt próbaév után új szerződésre szólítottatik fel? Sőt kérjük a választmányt az irodától ezen fontos kérdésre választ kieszközölni, hogy az izr. tanítók tudják, ők is polgárai-e már e hazának vagy hasonlitanak a selyemhernyóhoz, mely más részére ereszti a selymet s jutalma — halál?

B r a u u J o n á s.
polg. isk. tanár.

V á z l a t o k.

III.

Budapest, májushó.

A nyelvek tanulására legkedvezőbb életszak a gyermek s ifjúság. Sokkal hamarabb és könnyebben megtanul az ember nyelveket gyermeki s ifjúi évei alatt mint előhaladottabb korban. Elmulasztást követne azért el a tanoda, ha azt tekintetén kívül hagyná, ha ki nem használná — túlterhelés elkerülése mellett — a növendékek amaz elmeerejét,

Az 1868. közoktatási törvény csak a „felsőbb népiskolák“ elé szabja: „a mely iskolában a tanítási nyelv nem a magyar, ott kötelező tantárgy a magyar nyelv“. Mindazáltal hazafias németajku községek vétetik fel, önkakaratulag „elemi“ népiskoláik tantervébe tantárgyul a magyar nyelvet. Ezen önkakarat dicsérő elismerést arat a tanhátóságok részéről, ezek pedig bizonyára paedagogai szempontból ítélnek, meggyőződésük szerint tehát a dualisztikus nyelv meghonosítása a néptanodában tanulóira nézve nem jár semmi káros következménnyel.

Ámde, vallásosság vagy — ha úgy tetszik — kegyeletből ragaszkodik ősi nyelvéhez, a héber szóhoz, az izr. nép, (csak megrögzött ellenségeskedők a zsidók irányában róhatják ennek azt fel hazafiságtalan vétkül!) s így elemi iskoláinkban, vallásos vagy kegyeletes érzületünknek eleget tévén, eshetőleg még egy harmadik nyelv járul a befogadott kettőhöz. Abból tagadhatlannal nagyon is terhes munka hármlik az izr. tanítóságra, de valljuk meg egyszersmind lelkiismeretesen, hogy nem észleltünk még hátrányt tanulóink kifejlődésére nézve, mely épenséggel a héber tanítmányokból származnék. Elődeinket, kik előtt tanmódszeres elemi oktatás ismeretlen vala, nem hibázt-

tathatjuk, hogy ilyent thalmudthora jellegű tanintézetekbe behozni elmulasztanának. Minekünk, kik az ódon elemi iskolát teljesen átalakítottuk, kik **M e n d e l s o h n** és **D i s t e r w e g** nyomaiba léptünk, minekünk jut a súlyos feladat is gondoskodni arról, miként alkalmaztassanak a jelenkori oktatási alapelvek a héber tantárgyak előadásánál, nehogy iskolai működésünk közben a netaláni ellentétes eljárások között meghasonlás támadjon. Itt akadunk legelőször didaktikai nehézségekre, miknél fogva a héber (mint holt) nyelv meg a héber szövegű szentírás előadása a tanulók későbbi életszakára elhalasztandó volna, a kedvezőbb idény bevárását viszont nyomós okok ellonzik. Miképen járjunk tehát el, hogy ellentétbe ne helyezzük magunkat a jelenkori paedagogiai alapelvekkel?

Megmondom ebbeli nézetemet?

Fentebb a bevezető sorokban említést tettek azon észlelésről, hogy mily könnyűden tanul a gyermek nyelveket. Használjuk mi azt az elmeerőt felcélunk elérhetésére, illő helyen s ügyes módon!

Kézhez vesszük a köteles tantárgyak sorozatát, ennek élén tűnik szemünkbe a „**b e s z é d - s é r t e l e m g y a k o r l a t o k**” című rovat. Megállapodunk s meggondoljuk a tetemes hasznót, melyet ama „gyakorlatok,” értelmesen kezelve, gyümölcsöznek: míg egyrészt mivelik a gyermek lelki tehetségeit és fokozzák szellemi kifejlődését, gazdagítják meg másrészt elméjét tárgyi fogalmak s ezeknek neveivel. Felvillan egyszerre eszünkben: leltünk illő helyet támaszpontul a gyöngye számára, t á m a s z k o d j é k a h é b e r n y e l v e g y e l ő r e a „**b e s z é d - s é r t e l e m g y a k o r l a t o k r a !**” Tanuljanak meg az elmeerővel bíró gyermekek már az első osztályban az említett gyakorlatok kapcsolatában — vagy, ha azoktól elkülönítve, azok módjára — héber neveket, beszéljünk velök például Isten és teremtményeiről, ég és földről, égi testek, állatok, növények s más tárgyakról és mondjuk meg nekik, valamint mondassuk velök ismételten azoknak (a szentírás első fejezeteiből vett) héber megnevezéseit.

Szenteljünk ez oktatásnak naponként vagy tíz percnyi időt, lassan-lassan jutandnak akként növendékeink egy valóságos szókinca birtokába, mely sajátjuk maradand élethossziglan. **גְּרִיסָה דִּינְקוּחָא** **לֹא מִשְׁתַּחֲחָא** Nem tartom időelőttinek, ha ezen héber beszéd- és értelem gyakorlatok az első tanévnek körülbelül január havában kezdődnek meg, az azokból származandó haszon észrevehető lesz már a tanév második felének kezdetével, a mikor rendszeren a héberolvasás tanítását foganatosításba vesszük; a héber szók nem fognak idegenszerűen hangzani a gyermek előtt és kiváló benső öröme szolgáland, midőn héber könyvecskében ismerősökre akad. A héber gyakorlatoknak szakadatlan folytatása továbbá o k s z e r ű e l ő k é s z ű l e t ű l t e k i n t h e t ő a második tanév elejével megkezdendő bibliatanításhoz.

Még a héberszók szokásos kiejtését illetőleg van némi mondani valóm hátra, miről, valamint a javaslatba hozott tanmódszeri menet további kifejtéséről — jövő alkalommal.

K i r c z József

L e v e l e z é s.

N.-K ö r ö s, 1876. ápril 26-án.

Tisztelt szerkesztő ur!

A magyar izr. országos tanító-egylet „Értesítője” 5-ik számában t. **Fischer Simon** ur „Legyünk őszinték” cím alatt egy becses

ezikket közlött, melyben leírja a magyarhoni izraelita tanítók vizsás állapotát, s különösen annak okát, hogy a tanítók miért vannak oly abnormális helyzetben, mint a milyenről ők — különösen a szegényebbek — naponként panaszkodnak.

Nem ugyan a becses cikkekre, hanem csak azon vélt okra vonatkozólag, mely szerint a bajoknak és panaszoknak okai magok az izraelita tanítók volnának, akarom tapasztalatból merített véleményemet nyilvánítani. Én ugyanis úgy tapasztalom és arról vagyok meggyőződve, hogy a magyarhoni izraelita tanítók a congressus óta két urat szolgálnak, t. i. a k ö z s é g e t és az i s k o l a i b i z o t t m á n y t. Gyakran megtörténik, hogy ezen két uraság egy és ugyanazon időben hoz a tanítókat illető határozatokat, melyek egymással homlokegyenest ellentétben vannak, s ha a tanító ezen határozatok egyikét vagy másikat teljesíti csak — ami egészen természetes, mint-hogy egyszerre két ellenkező irányt követni teljes lehetetlen, kész a zavar, sőt mi több még a tanító szófogadatlanysággal is vádoltatik, minek — mint több helyt látjuk — rendesen az a vége, hogy a tanító elbocsáttatik, vagyis magyarán szólva — elcsapatik.

Tudnék e vizsás állapotokra vonatkozólag több esetet közleni; de elég legyen, ha e tekintetben csak egy X. népes zsidó-közsegből mondok el egy legközelebb történetet. X. közsegben ugyanis van két tanító, az egyik egyszersmind a közsegnél, mint jegyző is működik. Ezen jegyző és tanító egy személyben a k ö z s é g parancsára kihirdeti a templomban, hogy az iskolai félév ekkor és ekkor kezdődik. A másik tanító erről mitsem tudván, csodálkozik, hogy ezt vele eleve nem tudatták; de csodálkozik ám vele együtt az iskola bizottmány elnöke is, hogy így nála nélkül iskolai dolgot a község tanácsa határozgat. És ezen a közsegi tanács részéről történt illetéktelen beavatkozásnak az lett az eredménye, hogy az iskolai bizottmány elnöke, megköszönvén a közsegnak a nála nélküli szives intézkedést, le mondott tisztségéről, s az iskolaügy bizottmányi elnök nélkül maradt, kit, ha rossz proféta nem vagyok, talán követni fognak a többi bizottmányi tagok is.

Ime e vizsás állapot, csak egy illetéktelen beavatkozásnál is, mily rombolólag hathat az iskola életére. Hát még ha a tanítókat vesszük, kik e testület alatt állanak; lehet-e ez reájuk nézve kedvezőbb viszony? Valóban nem, sőt szerintem épen e körülmény annak oka, hogy mostanában, legalább a congressus óta, midőn az autonómiát kaptuk a legtöbb és a legnagyobb panaszok merülnek fel. De hát hogyan lehetne e bajon segíteni? Nézetem szerint csak úgy, ha az iskola bizottmány a közsegtől függetlenné tétetnék, és ha legalább annak elnökét a magas kormány nevezné ki. Ez azután szabadon mozoghatna és azt tenné, a mit az iskola felvirágzására nézve jónak és üdvösnek talál, minthogy ennek kötelessége volna felsőbb helyről nyert utasítások szerint eljárni, mely utasítások az országos iskolatörvénynyel összhagzásban lennének.

Ha az iskola bizottmány ekkép függetlenítették: akkor bizton remélhetjük, hogy a bajok és panaszok is megszűnnének, s nem tartanak a tanítókat bűnbakoknak, mint ez most számos közsegben — elég méltatlanul — történik. Pedig szegény község: **N o s c e t e i p s u m !**

Steiner Mór, nitközségi tag.

* Szerkesztői megjegyzés. Az itt közlött cikk nem tanító, hanem „hitközségi tag” tollából folyt. Steiner urat már a magyarhoni izr. tanítók több tanítói közgyűlésben hallották melegen

felszólalni a tanítók érdekében. Jelen levelét azonban kiválólág a t. községek figyelmébe ajánlanók; tanulják meg belőle, miképen ítél egy adózó községi tag községeink zilált viszonyai fölött. Mily ezomoruaik körülményeink, ha községeink belszoervezete annyira sincs rendezve, hogy az iskolai ügyosztály nem is kiegészítő része az előjáráságnak, hanem valami különálló organum, mely ily állapotában az iskolának bukását igen, de felvirágzását nem eszközölheti. Engedje meg Steiner ur, hogy hozzá egy kérdést intézzünk: Vannak e az illető hitközségnek alapszabályai? Szenteseítette-e azokat a m. kormány? És ha igen, befoglaltatik-e az az absurdum, mely szerint az iskolai ügyosztály nem kiegészítő része a községi előjáráságnak? Alig hihető!

T a p o l c z a, 1876. május 10-én.

T e k i n t e t e s s z e r k e s z t ő u r !

A véletlen, mert annak kell neveznem, szolgáltatta az „Értesítő“ t kezeimhez. Ftsz. Neuhaurabói ur 5 számot adott át olvasni, melyekből örömmel láttam, mily bajnokai lennének az izr. tanítóknak a fővárosi kartársakban, mily szilárdsággal ragaszkodnának az egyesítési eszméhez, ha szerte az országban levő tanítók eme alkalmat kellőkép méltányolni tudnák, vagy — akarnák.

Pedig soha sem volt oly nagy szükség az izr. tanítók szilárd összetartására, mint e válságos korszakban, melyben az autonom szabadsággal annyi visszaélés történik, melyben a kormány és lelkes ügyférfiak azon dolgoznak, hogy a vándorbot már egyszer kivétessék a zsidó tanító kezéből.

Szégyenemre meg kell vallanom, hogy én is azon elfogultak egyike vagyok, kik az egyesület üdvös célját és valóban áldásos működését nem méltányolták kellőleg. De ha a t. elnökség megengedi, hibámat jóvá akarom tenni az által, hogy a t. elnökséget ezennel megkérem, miszerint engem is a magy. izr. orsz. tanítóegyesület tagjai sorába felvenni és azon kötelességeket velem tudatni méltóztassék, melyeket ezen üdvös célú, áldásos működésű és egyes önkénykedésű községek hatalmas ellensúlyát képező egyesület irányában teljesítenem kell.

S végre még egy alázatos kérelemmel bátorkodom alkalmatlan-kodni. Ugyanis az „Értesítő“-ben olvastuk, hogy községünk az izr. országos nyugdíjintézethez csatlakozott. 1874. évben a község egy irodai felhívás folytán határozatilag kimondotta, hogy ezen intézethez csatlakozik és hogy a járulékokat is fizetendi. A község határozatilag kimondotta, hogy csatlakozik ezen intézethez és a járulékokat fizetendi. 1875. évben kir. tanfelügyelő útján azonban aláírási iveket kaptunk, melyeket alá is irtunk. Október havában a helybeli adószedő hivatal által felszólítottunk 157 frt. 75 kr. egyszer mindenkorra lefizetni az „o r s z á g o s n y u g d i j i n t é z e t b e“. Erre a tanfelügyelőhöz fordultunk felvilágosításért, kitől azt a választ nyertük, hogy ha a község a törvény kihirdetése napjától számítva 3 hónap mulva nem nyilatkozott, hova csatlakozik, az országos nyugdíjintézet-hez kebeleztetik és akkor a tanítók ezen összeg fizetésére szorittatnak.

Már most azon kérdés merül fel: Nyilatkoztak-e az óta az „Értesítő“-ben elősorolt községek és ha igen: miért nem szólittatnak fel az illető községek az ügy rendezésére?

Az ügy halasztásából csak a tanítóra háramlik kellemetlenség, mert minél továbbra halasztják, annál nagyobbra növekszik az illeték, melynek lefizetése amugy is súlyosan terheli a tanító szűk er-szényét.

Tekintetes szerkesztő ur engedelmével, szívesen szolgálok időnként az „Értesítő“-nek tudósításokkal.

K u t t n e r L i p ó t,
nyilv. tanító.

Egyleti élet.

Egyletünk tagjaivá jelentkeztek : W e i n b e r g e r S. F. Buda-
pest ; K u t t n e r Lipót Tapolca. — U n g á r Samu Galgócz. —
D o n á t Á r m i n Galgócz. — S c h ö n Á r m i n Galgócz. — H e i l p e r n
B e n ő Galgócz.

Tagsági díjakat fizettek :

Rendes tagok : W i t t e n b e r g Vilmos Tata 2 frtot., L e i m-
d ö r f e r Ede Tata 1 frtot., K l a u b e r János Kecskemét 2 frtot.,
S c h ä f e r Eliás Kecskemét 2 frtot., D r. W i t t e l s h ö f e r Adolf
Budapest 4 frtot., H i r s c h b e i n Jakab Nagy-Abony 2 frtot., B e r n-
d o r f e r Kálmán Székesfehérvár 2 frtot., B l i t z Samu É. Ujvár 1
frtot., F ü r t h S. É.-Ujvár 1 frtot., D e u t s c h J. É. Ujvár 1 frtot..
N e u f e l d Gusztáv É.-Ujvár 1 frtot., L ö b l Armin Uj-Szivác 2
frtot., F a n t u s Izrael Ujvidék 4 frtot., B r e u e r M. T. szt. Márton
1 frtot., K o h n Salamon Budapest 2 frtot. U n g á r Samu Galgócz
1 frtot., D o n á t Á r m i n Galgócz 1 frtot., S c h ö n Á r m i n Galgócz
1 frtot., H e i l p e r n B e n ő Galgócz 1 frtot.

Pártoló tag : L a n d a u L. R. ur Budapest 10 frtot.

V E G Y E S E K.

— A pesti izr. hitközség előljáróságának egyik érdemes tagja és a zsidó culturtörekvések egyik tevékeny előmozdítója, E l l e n b e r g e r Henrik ur a napokban ünnepelte 70. születésnapját. Ellenberger urról a szegedi tanítók hálásan emlékeznek, minthogy ő több éven át az ottani izr. iskolának hatalmas pártolója és a tanítók érdekeinek buzgó előmozdítója vála. Mint a pesti izr. hitközség előljáróságának tagja szinte előszererettel az iskolaügyekkel foglalkozik s a hol teheti, az iskola és az abban működő férfiak ügyét melegen pártolja. Tekintetbe vévén ezeket, valamint azon körülményt is, hogy Ellenberger ur egyletünknek, ennek fenállása óta pártoló tagja, a közp. választmány legutóbbi ülésében — a közgyűlés jóváhagyása reményében. — a magy. izr. orsz. tanítóegylet tiszteletbeli tagjává választotta meg és az erre vonatkozó diszokmány Ellenberger urnak egy küldöttség által f. hó 14-én át is nyújtatott. Isten tartsa meg ezen derék férfit még sokáig !

— A b u d a i izr. hitközség f. hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlése a községi hivatalnokok elhocsátását, illetőleg fizetésük redukálását határozta el. A legbölcsebben határoztak budai hitfeleink, a mint utólag értesülünk, a tanítókat illetőleg. Ezen község felekezeti iskoláját felosztatván, két tanítót kiknek mindegyike 32 évig működött az ottani iskolánál, nyugalomba helyezte. A tanítók azonban hetenként 8 órán át tanították mindaddig a közös iskolákba járó gyermekeket a vallásban. A község most ezen óraszámot kevesli és ennél fogva nagybölcsen elhatározta, hogy a n y u g a l m a z o t t tanítók ezentul hetenként csupán 24 órán át tanítsanak. Szeretnők tudni, vajjon hány órai tanítást követelnének a budaiak a nem nyugalmazott tanítótól? És hová avval a 48 órai hitoktatással? Talán helyiségeket akarnak

bérlélni? Héber iskolát vagy talmud thorát akarnak alapítani? Korántsem! mert ez még megjárna. Ők a „chédert“ akarják átplántálni a városi iskolákba; ott a községi iskolában akarják a gyermekeket kényszeríteni, hogy hetenként 6-8 órai héber tanításban részt vegyenek. Ráfognak e erre állni az értelmesb szülők? Megfogja-e ezt engedni az iskolaszék? Alig hisszük! De ők ezáltal évenként 2000 frtot vélnek megtakaríthatni! Ugy látszik, a budaiak nem Magyarország fővárosában, hanem Egyiptomban élnek, mert nagyonis sötét van náluk.

Szerkesztői posta.

Braun J. urnak B. Cs—án. A cikkében tett indítványát, a közp. választmány legközelebbi ülésében tárgyalni fogja. Reméljük, hogy magán levelünket megkapta. Blum S. urnak Uj-Verbászon és Nagy szt. Miklóstra: A nyugdíjintézet kezelő bizottsága értesíteni fogja az illető községeket és tanítókat az intézet állásáról. Scheer. B. urnak B—án: Az ügy, reméljük, néhány nap múlva el lesz intézve. — F. J. urnak Ujvidék; Semmivel. — Donát urnak G—on: A talmud lényegéről irt kitűnő értekezését, lapunk keretén kívül esvén, nem közölhetjük. A beküldött frtokat előfizetésnek tekintvén, nem nyugtáztuk, de a mint látják helyreigazitottuk és önöket, az egyesület tagjai sorába felvettük. Braun L. nyugalm. igazgató urnak Budapest. Szép értekezését a jövő számban egész terjedelmében közölni fogjuk. — B. M. Sz. F. „Papjaink“ című cikke talpraesett, későn érkezett tehát a jövő számban.

A szerző saját kiadásában (Király-utca 25.) megjelent és minden könyvárusnál kapható

(Dath Jisrael)

vezérvény a mózes vallás tanítására, középtanodák, polgári iskolák, tanító-képezdek s magánhasználatra.

Irta:

Dr. BAK IZRAEL

ny. r. hittanár.

I. füzet

B o l t i á r 60 kr.

Nagyobb megrendeléseknél tetemes árelengedés adatik.

A magyar izr. országos tanító-egyesület

saját kiadása:

IMAKÖNYV

az izr. iskolai ifjuság számára.

R E N D E Z T E É S K I A D T A

a magyar izr. országos tanító-egyesület.

Ára: 45 kr.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árelengedés adatik.
Megrendelhető: a magy. izr. orsz. tanító-egyesület irodájában

Nyomatott Goldstein Mór könyvnyomdájában, Ország-ut 44. (Huszár-féle ház.)